

L'administració de la Unió de preveres de Bellpuig a la segona meitat del segle XVIII i primer terç del XIX

(segona part)

Ramon Miró

4. 5. Despeses extraordinàries¹

L'apartat de despeses extraordinàries presenta força variacions d'un any a un altre. Els anys en què hi trobem les quantitats més baixes són el 1753 (13 lliures), el 1777 (19 lliures 15 sous), el 1822 (8 lliures 3 sous.) i el 1823 (13 lliures 13 sous i 9 diners).² I els anys amb quantitats més elevades són, també per ordre cronològic, el 1764 (798 ll.),³ el 1770 (756 ll.), el 1776 (683 ll.), el 1780 (1503 ll.), el 1784 (605 ll.), el 1786 (789 ll.), el 1789 (655 ll.), el 1791 (3687 ll.) i el 1804 (689 ll.).

Uns i altres extrems són anys excepcionals; la franja que comprendria més anys és entre les cinquanta i les dues-centes lliures.

Una raó que explica uns quants anys de quantitats baixes entre 1752 i 1778 és que altres despeses importants, com la música, l'orgue, o despeses a la casa delmèra, són considerades com apartats separats de les despeses extraordinàries.

Per altra part, la quantitat excepcionalment elevada de l'any 1791 és deguda a diversos factors que podem comprovar a l'annex -document núm. 3-; el més

---

1. A la primera part d'aquest article, publicada al quadern núm. 10, repetírem per error la secció núm. 3. Considerem ara que la secció dedicada a "Les despeses", amb els seus apartats, és la núm. 4, i per això seguim amb els apartats cinquè i següents d'aquesta secció.

2. En endavant usem les abreviatures (ll. = lliures, s. = sous i d. = diners).

3. En considerar les quantitats elevades no consignem sous ni diners, perquè tot plegat no arriba mai a sumar ni una lliura.

important és la renovació de tota la plata de la sagristia i de bona part del vestuari (terns), que munta 1740 lliures d'un pagament i 368 lliures i 572 lliures d'uns altres dos, tots consignats al final.

Despeses en adobs

A les despeses en adobs van apareixent tres oficis de la vila: mestre de cases, fuster i serraller. El mestre de cases, l'equivalent al paleta actual, és pagat per petites reparacions, com l'adob de la teulada de l'arxiu (el 1753, despesa de poc més de sis lliures; el 1758, una lliura i sis sous) o la composició de l'escala del cor (amb petits adobs que munten entre mitja lliura i una i mitja els anys 1754, 1756, 1757, 1760). L'any 1761, hi ha la despesa de poc més de cinc lliures i mitja per fer nou l'encerat del cor; el 1770, tornen a despendre poc més de set lliures en el mateix concepte. En altres casos, la despesa es fa sota el concepte general d'obres a l'església (el 1804, en aquest concepte despenen la considerable quantitat de dues-centes noranta-una lliures); el 1789, consta una despesa de dues-centes lliures en la nova capella dels Dolors.

Les despeses al fuster són també en força casos per a elements del cor: un banc (el 1758, per sis lliures), diversos adobs al cor (el 1760), adobar cadires i porta del cor (el 1767, per setze sous); el fuster Nuix, per fer un faristol i una tarima per al cor (el 1782, prop de tres lliures); compondre el faristol (el 1787, per dues lliures i escaig); compondre l'escala del cor (el 1789, per una lliura i catorze sous).

El serraller posa panys, proporciona les claus per a portes i armaris, i també en algun cas el trobem encarregat d'adobar o recompondre alguna vidriera (1776). Justament en la fabricació o en l'adob de vidrieres és en la feina de serraller que trobem les despeses més altes; el 1805, hi ha una despesa de trenta-vuit lliures i mitja per unes vidrieres noves del cor, i, el 1834, hi ha una nova recomposició i compra de vidres per a la finestra del cor que munta unes vint-i-set lliures i mitja. En algun cas també s'ocupa de compondre campanes: el 1828, hi ha la despesa de quatre lliures i tretze sous perquè el serraller compon la campana del cor.

De vegades trobem en un compte global les despeses fetes al fuster i al serraller (any 1804), al serraller i al mestre de cases (1805), o al fuster, al serraller i al mestre de cases (1806).

Les despeses en adobs a l'església dels Eixaders -pocs- o a les vicaries de Golmés i de Vilanova -força més freqüents i importants-, apareixen com a despeses globals, sense detallar els pagaments parcials a fusters, mestres de cases, etc.

Els llocs on recollien els fruits també necessiten ser adobats de vegades; així, el 1755, consta la despesa de 18 sous en compondre les sitges per posar-hi els grans. També el 1804 hi ha despeses en adobar sitges (22 ll. 17 s. 6 d. per una part i 2 ll. 6 s. per una altra). I el 1772, paguen a Miquel Font, paleta, dotze lliures i sis sous per compondre, en el molí de l'oli, el lloc de posar les olives de la primícia.

Despeses en objectes

Dos tipus d'objectes recullen la major part de pagaments per a objectes, la roba i paper i llibres. Considerem, doncs, tres conceptes diferents, roba, llibres -i paper i tinta- i altres objectes.

Roba

En aquest subapartat, els pagaments que munten quantitats més elevades són els que fan en roba per a oficial, especialment per als eclesiàstics.

El 1753, compren terns a Barcelona (574 ll. 1 s. 2 d.) i paguen també el trasllat (1 ll. 17 s. 6 d.). El 1770, consta que compren un altre tern nou per manament del visitador (431 ll. 17 s. 7 d.).

A banda del pagament de calçat i mitges per als escolans, com a una despesa ordinària que ja vam considerar a l'apartat corresponent, hi havia també la compra de cotes per als escolans; aquesta despesa uns anys apareixia als comptes ordinaris i altres als extraordinaris. A partir de 1786, apareix sempre en aquest últim apartat, i trobem les següents despeses: el 1786, compren quatre cotes (32 ll. 6 s. 7 d.); el 1804, cotes (38 ll. 12 s. 6 d.); el 1806, baieta i labor a les cotes (36 ll. 3 s. 2 d.), i un roquet per a l'escolà major (7 ll. 11 s. 4 d.); el 1827, dues cotes als escolans (10 ll. 17 s. 6 d.); el 1829, una cota i tres roquets, material (11 ll. 8 s. 6 d.) i treballs de fer la roba (2 ll. 13 s.); el 1832, dues cotes (8 ll. 18 s. 2 d.).

Llibres

Acostumen a comprar cada any una resma de paper blanc per als comptes i altres usos interns; el 1752 val poc menys de dues lliures, però al 1805 el preu ha augmentat fins a cinc lliures i escaig; els últims anys, consta que compren paper comú i el preu ja no arriba ni a una lliura. Compren també, tot sovint, tinta i plomes per a escriure; aquesta és una despesa menor, no munta cap any ni una lliura.

Una altra despesa que podem considerar aquí és la compra de cintes o vetes per usar com a registres per als llibres del cor. Hi despenen uns quants sous, l'any que -de tant en tant- en compren.

La compra de llibres o el pagament per la còpia de llibres són les despeses més importants d'aquest subapartat. Els llibres comprats són:

El 1754, sis resos de sants nous i dos quaderns de misses (7 s. 8 d.).

El 1757, un llibre per llegir al monument -de Dijous Sant- (15 s.) i resos de misses noves (6 s. 6 d.).

El 1760, un missal i un diürn per al cor (9 ll. 6 s. 3 d.).

El 1762, dos resos de sants nous (3 s.) i dos quaderns de misses noves (3 ll.).

El 1765, dues misses i un rés nou (16 s. 4 d.).

El 1769, dos breviaris, dos diürns i altres coses a Barcelona (41 ll. 14 s. 9 d.).

El 1772, resos i misses noves (4 s. 4 d.).

El 1782, transport de dos breviaris de càmara, de Madrid (5 ll. 5 s.).

El 1805, un promptuari del cant gregorià, pel cor (10 ll. 18 s. 4 d.).

El 1826, dos llibres de rés (10 s.).

El 1827, un llibre de rés (18 s. 9 d.).

Quant a la composició de llibres surten referències a dos autors o copistes, l'organista Esteve Maronda i el mestre de capella, i nombroses referències a compra de paper per compondre obres de música (probablement, paper ja pautat).⁴

El 1756, Esteve Maronda va compondre resos (15 ll.); el 1760, va refer set llibres (7 ll. 10 s.); el 1762, paper per compondre obres de música (1 ll. 4 s.), i compondre un diürn del cor (1 ll. 16 s. 6 d.); el 1770, compondre llibres del cor (8 ll. 5 s.)

El 1758, el mestre de capella va compondre obres de música (pel paper, 5 s.); el 1759, paper de compondre obres de música (11 s. 8 d.); el 1760, paper de compondre obres de música (14 s. 6 d.) i composició del brevari del cor (3 ll. 3 s. 9 d.); el 1763, paper per a obres de música i carbó per als assaigs (1 ll. 14 s.), i el mestre de capella posà en solfa el rés nou de la Puríssima Concepció (10 s.); el 1764, paper per a obres de música (8 s.).

El 1774, consta la composició d'un llibre del cor (2 ll. 19 s. 6 d.).

Altres objectes

La moneda. Així com fins a la guerra de Successió trobem l'acunyament de moneda menuda a la vila per a ús en les petites compres quotidianes o de mercat, el Consell de la vila també produïa un altre tipus de moneda o senyal per controlar entrades i sortides de càrregues de verema i d'altres tipus de càrregues; eren els anomenats ploms. Igualment, l'àmbit eclesiàstic produïa un tipus de moneda per a ús intern, de cara al pagament d'assistència a misses i altres serveis eclesiàstics, i també eren anomenats ploms.

Aquest segon tipus de moneda no deixà de produir-se. I així, als comptes de l'any 1762 trobem una despesa de set sous i sis diners per fer fer cent cinquanta ploms per a la Unió de preveres.

Més interessants són encara les dades de l'any 1789, en què despenen més d'onze lliures entre un motlle per a fer ploms, llauna per a ploms, el treball de fer-

---

4. D'aquestes despeses, en tornarem a parlar al subapartat de la música i els cantors.

los i una bossa per a guardar-los.⁵ Almenys en aquest segon cas és clar que, tot i conservar el nom genèric de ploms, el material amb què són fets ja no és plom, sinó llauna (a la col·lecció de monedes aplegada per Jaume Torres, trobem també algun cas de plom eclesiàstic en llauna o llautó, potser més antic).

El 1757, compren una caixa per posar hòsties (7 s. 6 d.); el 1767, uns motlles nous per fer hòsties (15 ll. 18 s. 9 d.). I encara, el 1821, una màquina per tallar les hòsties (6 ll. 11 s. 3 d.).

L'any 1786, el reverend Ambrosi Costa, capellà major, anà a Lleida a demanar el disseny d'unes floreres, ajustar el preu amb l'argenter i dur-li quatre-centes lliures per mercadejar plata per a les floreres (consta a les dates extraordinàries tant el viatge com les quatre-centes lliures que li donaren). L'any 1787, el doctor Antoni Berenguer féu dos viatges a Lleida, per l'avancament de les floreres (12 ll.), i el doctor Agustí Fustagueras en féu un altre per la mateixa raó i per recobrar allò que s'havia avançat (15 ll. 2 s. 6 d.). Finalment, el 1788, sabem que a l'argenter de Lleida li donen el complement per haver fet vuit floreres (22 ll. 18 s. 9 d.). I a un argenter de Barcelona, li paguen per haver fet dotze floreres, tres sacres i una creu amb un crucifix (734 ll. 2 s. 6 d.).⁶ Els comptes ens permeten saber que, el 1787, van recobrar de l'argenter de Lleida cent quatre unces de plata, que foren enviades a l'argenter de Barcelona com a part del material per als objectes que havia de fer ell; i, el 1788, a més de portar-li aquella quantitat de plata, li dugueren després les vuit floreres que havia fet l'argenter de Lleida, perquè les fes assemblar a les dotze que havia fet ell.⁷

El 1791, de renovar tota la plata de la sagristia, fan una despesa extraordinària de mil set-centes quaranta lliures.

El 1824, per la composició de la creu del copó, despenen set sous i mig, I, el 1827, per un globus de plata al Mor, despenen deu lliures sis sous i tres diners.

---

5. Els apuntaments corresponents són: "Im. Por un hierro para poner en la puerta del coro y hacer un motillo de hacer plomos, rº nº 18 .....2 ll. 3 s. 7 [d.]

Im. Por lata, que se compró para hacer plomos; rº nº 19 .....2 ll. 5 s.

Im. Por el trabajo de hacer los plomos he pagado rº nº 20 .....1 ll. 10 s.

Im. Por una bolsa para poner los plomos; rº nº 21 .....6 ll. s."

6. Les dates de 1788 són: "Im. Al platero de Lérida, a más de las 400 l. tenía recibidas para hacer las floreras, le he entregado por el trabajo de las ocho floreras que hiso, rº nº 23 .....22 ll. 18 s. 9 d.

Im. Al platero de Barcelona por construir dose floreras, tres sacras y una crus con un crucifijo, le he entregado las 104 onzas plata nos remitió el platero de Lérida, y de la que me hise cargo en las cuentas del anyo próximo pasado, a rasón de 2 ll. s. por onsa, vale.....208 ll. s.

En dinero le he entregado .....496 ll. 2 s. 6 [d.]

Suma .....704 ll. 2 s. 6 [d.]

La qual quantitat he pagado, rº nº 24 .....704 ll. 2 s. 6 [d.]

Im. Al platero de Barcelona, por el trabajo y plata que suplió en asemejar las ocho floreras hechas por el platero de Lérida a las dose que él avia hecho, rº nº 25 ..... 30 ll. s."

7. En cap moment es diuen els noms dels dos argenters; caldrà consultar els manuals notariais per veure si hi ha els contractes.

Despeses en activitats

A partir de l'any 1767, consten freqüents despeses de la casa major delmera; són despeses en notaris, en expedició i port de lletres i altres activitats pròpies de la casa delmera. Consten, amb apartat propi, els anys 1767 (218 ll. 12 s. 4 d.), 1771 (162 ll. 16 s. 8 d.), 1773 (64 ll. 1 s. 8 d.), 1774 (110 ll. 12 s. 9 d.), 1775 (10 ll. 11 s.), 1776 (63 ll. 3 s. 1 d.), 1777 (193 ll. 6 s. 5 d.) i 1779 (121 ll. 4 s. 11 d.).

Les despeses excepcionals en activitats que tindran un cost més elevat són les dels funerals quan mor algun dels ducs de Sessa, els senyors de la baronia, protectors i senyors de la Unió de preveres. El 1768 consta la despesa en els funerals de la Duquessa (288 ll. 15 s. 2 d.); el 1776, hi ha els funerals, encara més esplendorosos, pel Duc (661 ll. 14 s. 9 d.).

El pas reial també comporta alguna despesa extraordinària, però força més modesta. Així, el 1759, el pas de sa Excel·lència amb sa Majestat per la vila comporta una despesa especial en tocar les campanes (6 ll. 16 s. 4 d.); l'any 1824, consta el pagament de quinze lliures al capellà major perquè ha anat a Barcelona a felicitar els reis.

4. 6. La Música

A l'anàlisi dels oficis ja hem considerat els oficis musicals (apartat 2.5), que rebien sou de les despeses ordinàries per aquests càrrecs. Vam veure en aquell apartat els oficis d'organista, manxador o entonador de l'orgue, mestre de capella i campaner; vam constatar-hi la llarga continuïtat de determinats individus i com aquesta continuïtat en algun cas esdevenia una mena de subofici familiar.

Entre els anys 1754 i 1767, apareix als comptes un apartat específic per a la despesa en els músics. Després es troba fosa dins les despeses extraordinàries.

Tot seguit considerarem en dos apartats separats les despeses en l'orgue —adobs i construcció—, i en els músics (feta excepció de l'organista i del manxador) i els cantors (feta excepció del mestre de capella).

L'orgue

Entre els anys 1753 i 1763, trobem petites despeses en diversos tipus d'adobs a l'orgue. Són adobs de les manxes, el 1755 (2 ll. 16 s. 8 d.) i el 1757 (2 ll. 11 s. 9 d.); adob de la porta i un pany el 1753 (1 ll. 2 d.) i compondre els faristols -amb altres despeses- el 1756 (11 s.).

El 1764 comencen a fer fer l'orgue nou. Encarreguen la caixa de l'orgue al fuster Andreu Pàmies, de Lleida; el contracte és signat entre la venerable Unió de preveres de Bellpuig i Andreu Pàmies el tres de desembre de 1764, a Bellpuig, davant el notari Anton Soler, fill de Rafel Soler, al qual substitueix per absència seva -vegeu el document núm. 2 de l'annex-. Pels quaderns de comptes podem

comprovar que Andreu Pàmies cobra 285 lliures entre els anys 1764 (1a paga, de 120 ll.) i 1765 (2a i 3a pagues, de 165 ll. entre totes dues).

L'orgue és construït a Barcelona per Josep Buscà, factor d'orgues; Buscà signa el contracte amb la venerable Unió de preveres de Bellpuig el dia dos d'octubre de 1764, davant el notari Rafel Soler; el preu convingut fou de 1500 lliures -vegeu el document núm. 1 de l'annex-⁸. Pels comptes, trobem que rep unes 1584 lliures de pagament en pagues entre els anys 1764 (1a paga, de 500 ll.), 1765 (2a paga, de 250 ll.), 1766 (3a paga més una contra, 628 ll.; i una gratificació concedida per sa Excel·lència, 56 ll.) i 1767 (última paga, 150 ll.).

L'any 1765 li fan fer, també, la cadireta per a l'orgue a Barcelona i, aquell mateix any, paguen als organers per venir a plantar la cadireta de l'orgue i per afinar-la. Hi ha una colla de despeses en preparar l'assentament de l'orgue, a paleta, fuster i serraller, sense constar-ne els noms. L'any següent, el 1766, sí que consten despeses als paletes Miquel Font i Jaume Tarragó (ve amb els seus ajudants, de Balaguer), al manobrer Joan Niubó, al ferrer Francesc Oró, al serraller Josep Figueres i al soguer Agustí Carreño, totes per obres i materials en l'assentament de l'orgue. El mateix any 1766, Baptista Arnaldo cobra 53 ll. 2 s. i 6 d. per traslladar l'orgue, amb dos carros, de Barcelona a Bellpuig. Josep Buscà porta aquí els seus ajudants,⁹ i el manxador també ajuda durant tres dies, temps d'afinament i de visura. Posen portes a l'orgue, amb frontisses i cordes per poder-les obrir i tancar, així com a la caixa dels ecos; davant la cadireta, hi posen una cortina.

Els revisors de l'orgue foren el pare fra Maties Gassol, monjo i organista de Poblet, i Maurici Espona, organista i racioner de la catedral de Lleida.¹⁰

---

8. Un i altre documents foren força ben resumits per Esteve Mestre a "Dos contractes importants: l'orgue i obres a l'església (1764-65)", a *El Pregoner d'Urgell*, núm. 286-287 (10.09.1991), pàgs. 33-36. Hi trametem i destaquem també l'interès de les dades que aporta per veure les relacions entre la Unió i l'Ajuntament respecte a la propietat de l'orgue -l'orgue vell havia estat pagat per la vila-. Per la importància dels contractes, però, i el caire més erudit dels *Quaderns de El Pregoner d'Urgell* respecte a la revista, hem decidit transcriure'ls literalment, tot i les enfarfegadores fórmules notariales que contenen.

9. Entre altres despeses d'aquest any, consta: "Al reverendo Juan Bautista Font, por el gasto del organero y sus tres mancebos en todo el tiempo de construir el órgano en su puesto, ciento y cinco libras tres sueldos y tres dineros; recibo .....29 .....105 ll. 3 s. 3 [d.]"

10. Al quadern de comptes de l'any 1766 consten les següents notes en referència a la revisió de l'orgue nou: Al padre fr. Dn. Mathias Gassol, monge del Real monesterio y organista de Poblet, y al señor Mauricio Espona, organista y racionero de la santa iglesia cathedral de Lérida, por revisores elegidos por la venerable Unión del órgano, quarenta y dos libras; recibo n° 31 .....42 ll. s.

A Juan Vidal por la ida y buelta de acompañar con su mula al dicho monge organista en Poblet; y a Antonio Boldú, por el gasto hizo al dicho monge en los días de la visura del órgano, nueve libras; recibo n° 32 .....9 ll. s.

Al que cuyda de los fuelles del órgano, por su trabajo de follar en todo el tiempo de la afinación y visura, onze libras dose sueldos y seys dineros; recibo de n° 33 .....11 ll. 12 s. 6 [d.]

Por los refrescos que de orden de la venerable Unión se dió en los tres días de la visura del órgano a los señores revisores organeros y demás ocurrientes, quinze libras seys sueldos y seys dineros; sin recibo .....15 ll. 6 s. 6 [d.]

L'any 1769 fan refinar novament l'orgue nou. L'organer es troba a Anglesola i li fan el trasllat dels instruments d'Anglesola a Bellpuig, i després, quan ha acabat de refinar l'orgue, els hi porten a Tàrraga.

Tornen a refinar l'orgue el 1773, amb una despesa de 135 lliures.

Una de les parts de l'orgue que té despeses més sovintejades en adobs és la de les manxes. N'hi ha pagaments el 1757 (2 ll. 11 s. 9 d.), el 1762 (4 ll. 5 s. 6 d.), el 1782 (15 ll. 19 s. 8 d.)¹¹, el 1783 (14 ll. 17 s. 9 d.)¹², el 1784 (2 ll. 1 s. 1 d.), el 1786 (1 ll. 5 s. 10 d.), el 1822 (4 s. 6 d.), el 1826 (2 ll. 6 s. 3 d.), el 1833 (10 ll. 10 s. 5 d.) i el 1834 (cordes per a les manxes, 4 s.).

Encara, el 1791, hi hagué despeses importants. El fuster cobrà per desfer i tornar a col·locar la caixa de l'orgue 118 lliures 3 sous i 6 diners; el paleta, per l'obra de col·locar l'orgue, 160 lliures; el soguer, per cordes per a les manxes de l'orgue, 7 lliures.

Els músics i els cantors

L'any 1698, es formava una cobla a Bellpuig, a instàncies del mestre de capella; el Duc, a través de l'administrador Pere Gomar -i amb el mestre de capella, Pere Morrerros, com a testimoni-, s'avenia a comprar els instruments a canvi que els músics toquessin gratuïtament a l'església les festes de Nadal, Pasqua de Resurrecció i Pasqua de l'Esperit Sant. La cobla era constituïda per Joan Serra, serraller (tible), Josep Prunera, ferrer (sacabutx), Joan Teixidor, lo Camperol (tenor) i Anton Pérez, sastre (tible).¹³

L'any 1723, continuava la cobla a Bellpuig amb l'ajut de l'Ajuntament; la cobla ara era formada per Joan Serra, serraller (tible), Gabriel Prunera, ferrer (sacabutx), Josep Gassull, pagès (tenor) i Andreu Majoral, teixidor de lli (tible).¹⁴ I a canvi de tocar gratuïtament a l'església parroquial en les quatre festes anyals i en l'acompanyament del viàtic, l'ajuntament es comprometia a no cobrar-los cànon i a alliberar-los d'al·lotjaments de tropes i de bagatges.¹⁵

A més de l'orgue i de la capella de cantors, doncs, hi havia ja una certa tradició musical, a la vila. Als comptes de l'any 1753 no hi ha cap referència a la música, però a partir de l'any següent trobem als comptes, a la part de les dates, un apartat

11. El cost més alt d'aquest any és degut al fet que són pagats aquests diners al fuster Vila per adobar les manxes de l'orgue i, a més a més, per fer les portes a la finestra de l'escala del cor.

12. A Manuel Oró per compondre les manxes de l'orgue i altres feines.

13. Dades donades a conèixer i comentades per Esteve Mestre a "Més sobre els músics de Bellpuig", *El Pregoner d'Urgell*, núm. 201 (20.02.1988), pàgs. 11-12. Per alguna altra dada que comenta d'anys posteriors, sembla que ha consultat també els quaderns de comptabilitat de la Unió de preveres, encara que no en dóna la referència.

14. Joan Serra podria ser encara el mateix que apareix l'any 1698; Gabriel Prunera podria ser fill de Josep Prunera (toquen, a més, el mateix instrument), fet que implicaria una continuïtat familiar; els altres dos han canviat.

15. Vegeu Esteve MESTRE I ROIGÉ, "Notícia sobre una cobla a Bellpuig, l'any 1723", a *El Pregoner d'Urgell*, núm. 187 (18.07.1987), pàg. 15.

titulat “De la música” que dura fins l’any 1767. No ho podem assegurar per a anys anteriors, però, almenys a partir de l’any 1753, podem afirmar que entre les despeses de la venerable Unió de preveres hi havia ja una despesa explícita en pagar els músics que tocaven a les festes religioses, a l’església i/o en processons. Havien augmentat les obligacions dels músics, però ara ja percebien un sou.

L’any 1768 no figura l’apartat “De la música”; en canvi, a l’apartat de despeses extraordinàries, consta la dada del pagament de prop de vint-i-cinc lliures als músics per llur feina fins a mig juliol, en què s’extingí la música per ordre senyorial.¹⁶ La raó d’aquest canvi d’actitud dels ducs fou que aquell any morí la Duquessa; eliminar la música fou un element més dels que adoptaren com a manifestació de dol.¹⁷

El pagament a músics es reprèn amb timidesa l’any 1770, però només per acompanyament a la processó de Corpus i considerat com una despesa extraordinària; el 1778, sense que hi hagi un augment, passa a ser considerat despesa ordinària. S’hi afegeix l’actuació dels cantors a les Matines de Nadal, el 1781; l’any següent ja s’ha introduït un sou general als músics i cantors per actuar a les diverses festivitats de l’any.

Seguint en la consideració de despeses ordinàries, el 1783 apareix el sou doblat; aquest fet motiva una nota del marquès-comte-duc, que vol saber la raó d’aquest augment tan sobtat. Devia acabar per donar-hi la seva aprovació, perquè els anys següents continua la despesa -a nivell de les despeses ordinàries- amb poques variacions, fins el 1806. Entre els anys 1821 i 1823, es paga força irregularment, i ja va reduint-se. El 1829 consta encara un pagament d’endarriment, però després ja no surt cap més referència.

Les dades no són gaire detallades, però de tant en tant trobem alguna precisió força aclaridora. Degut a l’interès del tema, i al fet que en bona part encara és inèdit, farem un seguiment més detallat d’aquestes precisions.

El 1754, data en què trobem l’inici dels pagaments als músics, despenen també vint-i-nou lliures i set sous en comprar dos violins i dos oboès; i quatre lliures, quinze sous i set diners en comprar cordes per als violins i canyes per als oboès. També despenen tres lliures i quatre sous en compondre el baixó o fagot i en fer dos faristols. El sou pagat als músics aquell any és de quaranta lliures.

L’any 1756, compren una resma de paper blanc, cordes per als violins i fan compondre el baixó (4 ll. 15 s. 6 d., per tot plegat); també compren un violí ordinari -potser de poca qualitat o ja usat-, “para empezar a aprender un muchacho” (2 ll. 5 s.). El sou corresponent a l’any 1756 és de noranta-dues lliures,

---

16. Diu la dada: “Por los salarios de los músicos hasta medio julio, que quedó extinguida la música de orden de su Excelencia, veinteyuatro libras, diez y ocho sueldos y quatro dineros. Con pólissa de número 10..... 24 ll. 18 s. 4 [d.]”

17. Al mateix quadern de comptes, a l’apartat de despeses extraordinàries, consta la despesa de 288 lliures 15 sous i 2 diners pels funerals de la senyora Duquessa.

si bé no és cobrat fins l'any següent, en què cobren, a més, noranta-vuit lliures i quinze sous pel 1757. Aquest any 1757, consta, a les despeses extraordinàries, que compren paper, cordes per als violins i altres encàrrecs per als instruments (4 ll. 1 s. 6 d.).

A partir de l'any 1759, consta que el sou és pels músics i pels cantors, i aquell any munta cent una lliures. El 1760, el sou a músics i cantors és de vuitanta-set lliures i quinze sous, però consten, a més a més, els pagaments fets per ordre del visitador -i perquè encara no tenien salari assignat- de set lliures a Roc Gassull, contralt, i set lliures més a Ramon Soler, tible. Compren també paper per a compondre obres de música (14 s. 6 d.), i una altra dada interessant d'aquest any és la despesa d'una lliura en llums i carbó pels assaigs de nit, per a les Matines de Nadal.

El 1761, els sous a músics i cantors munten seixanta-dues lliures, però consten també a part les gratificacions, per manament de sa Excel.lència,¹⁸ de dinou lliures a Ramon Soler, disset lliures a Antoni Roure i divuit lliures a Roc Gassull. Continuen les despeses en paper per a compondre obres de música (1 ll. 4 s.), i en llums i carbó per als assaigs de nit, per a les Matines de Nadal (1 ll.).

El 1762, consta el sou a músics i cantors (58 ll. 10 s.), i la despesa en paper per a obres de música, i carbó i llums per als assaigs nocturns, tot global (1 ll. 14 s.).

El 1763, sou (76 ll.), paper, llums i carbó (1 ll. 14 s.); consta també la gratificació, per ordre de sa Excel.lència, als cantors Ramon Solé, Roc Gassull i Antoni Roure (26 ll.). I encara, a les despeses extraordinàries, mitja lliura al mestre de capella pel paper i el treball de posar en solfa el rés nou de la puríssima Concepció.

El 1764, sou (76 ll.). El 1765, sou (74 ll. 16 s. 8 d.). El 1766, sou (62 ll.). La menor quantitat d'aquest últim any ve compensada amb escriure per les dades de gratificacions que trobem a l'apartat de despeses extraordinàries, fetes per ordre de sa Excel.lència; són al músic Antoni Oliva, per tocar l'oboè (14 ll.), i a Antoni Roure, cantor (14 ll.). També a les despeses extraordinàries consta "por hacer componer un violín de la música" (11 s. 3 d.).

El 1767, a l'apartat "De la música" hi ha, com els tres anys anteriors, una sola dada, el sou (60 ll. 6 s.); i a despeses extraordinàries consten les gratificacions, per ordre de sa Excel.lència,¹⁹ a Antoni Oliva per haver assistit amb l'oboè el 1766 (4 ll. 13 s. 4 d.), a Francesc Solé "por haver acistido en calidad de tiple en las funciones de música de la venerable Unión hasta el año 1766 inclusive" (4 ll. 13 s. 4 d.), i a Antoni Roure "por asistencia en las funciones de música de la venerable Unión en calidad de tiple segundo, y por los años 1766 y 1767" (14 ll.).

---

18. És el tractament amb què es refereixen sempre al duc o a la duquesa de Sessa, com a senyors (barons) de Bellpuig.

19. Fan referència al decret expedit a San Lorenzo el Real, el vuit d'octubre de 1767.

A mig juliol de l'any 1768 “quedó extinguida la música de orden de s. Exa.”, i consta la dada del sou als músics (24 ll. 18 s. 4 d.) entre les despeses extraordinàries.

El 1770, a les despeses extraordinàries, consta el pagament d'una lliura als quatre músics que van acompanyar la processó de Corpus; la dada es repeteix en iguals termes els anys 1775 i 1776.

El 1778, la despesa als músics que acompanyaren la processó de Corpus (1 ll. 2 s. 6 d.) apareix a les despeses ordinàries, i es manté amb poca variació els anys 1779 (1 ll. 10 s.) i 1780 (1 ll. 2 s. 6 d.).

El 1781, a les despeses ordinàries, s'ha ampliat; paguen set lliures i mitja entre les pagues a Antoni Majoral i Francesc Boixet, que han cantat a les Matines de Nadal i en altres celebracions, i la paga a Antoni Roure i dos músics més, que han tocat els violins a la processó de Corpus.

L'any següent es continua aquesta represa de la música. A despeses ordinàries consta el sou “por los músicos y cantores que han asistido con los violines y trompas a las festividades del año” (20 ll. 5 s.); i a despeses extraordinàries consta que Nuix, fuster, ha fet el faristol i la tarima del cor (2 ll. 14 s. 9 d.).

El 1783, a despeses ordinàries, el sou a músics i cantors s'ha doblat (43 ll. 17 s. 6 d.); es manté els anys 1784 (44 ll. 5 s.), 1785 (45 ll.), 1786 (45 ll.), 1787 (45 ll.), 1788 (45 ll.), 1789 (47 ll. 5 s.), 1791 (47 ll. 5 s.), si bé només es fa referència als músics. Falten els comptes dels anys següents, fins a inicis del segle XIX. Tornen a aparèixer, amb un lleuger augment, els anys 1804, 1805 i 1806 (55 ll. 2 s. 6 d. cada any).²⁰ Nou buit de comptes fins als anys 1821 (24 ll. 7 s. 6 d.), 1822 (24 ll. 7 s. 6 d., i queden pendents de cobrament 27 ll. 7 s. 6 d.) i 1823 (31 ll. 10 s. en concepte d'endarreriments i de sis funcions de l'any 1823). L'última dada que trobem és als comptes de l'any 1829, en què hi ha una despesa de poc més de cinquanta lliures en una colla d'endarreriments; entre altres, als músics.

Als comptes de l'any 1784, s'especifica que, segons constitució, els músics cobren cada un set sous i sis diners per festivat. I es dóna la relació de les festivitats, amb assistències i despeses:

Gener, el dia de Reis (6 músics) i el diumenge de la Minerva (6), 4 ll. 10 s.

Febrer, diumenge de la Minerva (6), 2 ll. 5 s.

Març, diumenge de la Minerva (6), 2 ll. 5 s.

Abril, Pasqua de Resurrecció (6) i diumenge de la Minerva (6), 4 ll. 10 s.

Maig, diumenge de la Minerva (6), dia de l'Ascensió de Jesús (6) i dia de Pasqua de l'Esperit Sant (6), 6 ll. 15 s.

---

20. L'augment en la despesa s'explica als comptes perquè han augmentat els músics, de sis a set. En aquests anys, es precisa que cada músic cobra una pesseta per funció.

Juny, dia de Corpus (6), 2 ll. 5 s.

Juliol, diumenge de la Minerva (5), 1 ll. 7 s. 6 d.

Agost, diumenge de la Minerva (6) i Assumpció de Nostra Senyora (6), 4 ll. 10 s.

Octubre, diumenge de la Minerva (6), 2 ll. 5 s.

Novembre, Tots Sants (6) i diumenge de la Minerva (6), 4 ll. 10 s.

Desembre, Sant Nicolau (5), Immaculada Concepció de Nostra Senyora (6), Matines de Nadal (6), missa major de Nadal (6) i diumenge de la Minerva (6), 29 ll.

El compte detallat es continuarà donant els anys 1785, 1786, 1787, 1789 i 1791; amb enumeració seguida de les festes i només la quantitat final, els anys 1804, 1805 i 1806. Aquests últims anys, s'hi precisa, a més, que qui porta el control d'assistències és el mestre de capella; i en el llistat de les festes s'explica que, de les vint-i-una festes que se celebren amb pagament de la música per la Unió de preveres, consten deu diumenges de Minerva, que són celebrats el tercer diumenge de cada mes, a excepció del mes de juny, en què se celebra la festa de Corpus, i del mes de setembre, en què se celebra la festa de Santa Creu, "por suplirse en estas dos fiestas la función de Minerva de su respective mes".

Les festes a celebrar són essencialment religioses; no hi són incloses ni Sant Isidre (el quinze de maig), ni Sant Roc (a l'agost, l'endemà de l'Assumpta), ni Santa Creu (festa del Sant Crist de Bormio) al setembre, tot i que es fa referència a aquesta última per dir que s'hi trasllada la celebració de la Minerva. La raó essencial és que aquestes festes específiques de la població ja eren pagades per les confraries que en tenien la responsabilitat d'organització (la de Sant Isidre, la de Sant Roc i la de la puríssima Sang), igual que la festa dels Dolors, el divendres abans de la Setmana Santa, era pagada per la congregació dels Dolors. Cal, però, que les incloquem al còmput de les festes religioses celebrades amb música i processó a la vila, tot corregint l'esbiaixament que pot provocar la consideració únicament de les responsabilitats de la venerable Unió de preveres.

5. ALTRES COMPTES

A banda de la comptabilitat de la venerable Unió de preveres, hi ha alguna vegada algun altre compte separat. És el cas de l'any 1773, en què es dona compte detallat del robatori que hi hagué a l'arxiu i d'allò recuperat; i també és el cas de la comptabilitat del sagristà, donada a part, però en el mateix quadern, durant el segle XIX.

Quant al primer cas, apareix un document minuciós de la quantitat que fou furtada de l'arca de tres claus, en el robatori que es produí l'any 1771, i explica també les quantitats que foren restituïdes.²¹ Explica de qui eren, a la menuda, els

---

21. Sobre l'afer humà, Esteve Mestre ens en comentà altres dades força interessants respecte a l'autor de la delació (Juan Rubian), però no sabem encara si fou el delatat (el pagès Francesc Martí) qui va prendre

diners dipositats, i després com es determinà proporcionalment quina quantitat els corresponia, tenint en compte que de les tres mil set-cents catorze lliures, quinze sous i sis diners que foren robades de l'arca, només foren restituïdes dues mil vuit-cents nou lliures, sis sous i set diners.²² Quedaren per ser restituïdes nou-cents cinc lliures, vuit sous i onze diners.

A més, consta que llavors feren fer l'arxiu al mestre de cases Pau Blanch (cobrà 127 lliures); Ramon Nuix féu cinc portes noves (22 ll. 8 s. 2 d.), revestides amb planxes, ferros i claus (24 ll. 3 s. 3 d.), i amb vuit panys i sengles claus (22 ll.). Tot fa pensar que l'arxiu seria el lloc on continuaria guardant-se l'arca amb els diners de la Unió de preveres.

Respecte a les despeses de sagristia, el 1753 sortia aquest apartat entre els diversos apartats de les despeses generals, i hi havia només dos conceptes, la compra d'uns terns a Barcelona i el seu port -dades que ja hem considerat abans entre les despeses extraordinàries, perquè és a l'apartat en què en altres anys sortiran aquests tipus de compres-.

Després, en els comptes de 1804 i dels anys següents, fins al 1824 inclòs, hi ha un informe separat, donat pel sagristà, sobre les entrades i les despeses que ha fet durant l'any.

Els anys 1804, 1805 i 1806, dona els comptes Blai Solà, prevere i sagristà; d'un any envers l'altre passa un remanent prou important: de 1803 (157 ll. 6 d.), de 1804 (150 ll. 10 s. 6 d.) i de 1805 (87 ll. 18 s. 1 d.). Els anys 1821-1824, dona els comptes Ramon Rocaspana, prevere i substitut del sagristà; el remanent ha baixat força i també baixa l'entrada global i, consegüentment, les despeses.

Al càrrec, a més del remanent tenen com a entrades anyals:

-vuit quarteres de blat, que dona l'arrendatari, i que constitueixen l'entrada nova més important. Deixen de percebre-les als comptes de 1821 i anys posteriors.

-el pagament anyal de quatre lliures, per la Comunitat de preveres de Bellpuig.

-el pagament de la pensió d'Antoni Santiveri (1 ll. 7 s. anyals). Deixen de percebre'l (des de 1821).

-l'animer paga al sagristà els drets cobrats pels enterraments (14 s. per cada enterrament d'adult i la meitat per cada enterrament de pàrvul).²³

---

veritablement els diners i després els restituí parcialment -el delator fou empresonat perquè també el cregueren còmplice i creien que tenia la part que faltava?-. Vegeu el seu article "Crònica negra (1771-2)" a *El Pregoner d'Urgell*, núm. 262-263 (12.09.1990), pàgs. 22-23.

22. Diu que el dia vuit de gener de 1772 es restituïren 2621 ll. 16 s. 7 d.; i el divuit de gener, 187 ll. 10 s. Res no diu, però, de qui ho féu ni de la manera com fou feta la restitució.

23. Aquesta dada ens permet conèixer els enterraments anyals de la parròquia de Bellpuig, que són: el 1804, 30 adults i 4 pàrvuls; el 1805, 27 adults; el 1806, 15 adults i 1 pàrvul; el 1821, 11 adults i 12 pàrvuls; el 1822, 16 adults i 2 pàrvuls; el 1823, 23 adults i 2 pàrvuls; el 1824, 17 adults i 2 pàrvuls; el 1825, 9 adults i 1 pàrvul; el 1826, 20 adults i 3 pàrvuls; el 1827, 14 adults i 2 pàrvuls; el 1828, 14 adults i 3 pàrvuls; el 1829, 11 adults i 12 pàrvuls; el 1830, 15 adults i 2 pàrvuls; el 1831, 10 adults i 4 pàrvuls; el 1832, 13 adults i 2 pàrvuls; el 1833, 7 adults i 1 pàrvul; el 1834, 22 adults i 1 pàrvul

-entrada de l'almoïna recollida els dies festius, a l'església; consta només els tres primers anys, i munta cada any set sous i mig.

En un segon apartat assenyalen la cera rebuda i la gastada als ministeris i celebració de misses i aniversaris. En els anys 1804-1806, consumeixen cada any quatre arroves, catorze lliures i mitja de cera; d'aquestes, dues arroves són donades pel col·lector de la Unió, trenta-una lliures i mitja són donades per l'arrendatari i nou lliures -per a la il·luminació del monument de Setmana Santa- són donades pel Duc. L'arrova restant és comprada i, per tant, és la primera despesa del tercer apartat i la més alta (fora de l'any 1805).

El tercer apartat, de les despeses, comprèn també una colla de despeses repetitives:

- una arrova de cera (els tres primers anys).
- sis (1804, 1805) o cinc (1806) càntirs de vi blanc per a la celebració de les misses (la despesa deixa d'aparèixer a partir de 1821).
- unes nou lliures (1804, 1806, 1821-1823), vuit (1805), sis (1824) o cinc (1822) lliures d'encens.
- sogues per a les campanes.
- rentar i adobar la roba blanca de la sagristia (unes 3 ll. 10 s.).
- escombrar l'església durant l'any (1 ll 17 s. 6 d., com a pagament gairebé fix).
- per fer i desfer el monument del Dijous Sant (1 ll. 2 s. 6 d.).
- claus, agulles i fils per al monument i per a altres necessitats (la despesa no arriba a una lliura).
- candeles i cotó per als llums (la despesa no arriba a una lliura).
- portar l'oli a l'església per als llums (7 s. 6 d.).
- als portadors de la Verge a les processons de l'Assumpta i de la Concepció (16 s.).
- comprar el dietari de la sagristia (despesa ja considerada entre les ordinàries, que era on apareixia als comptes del segle XVIII).

I alguna altra de més ocasional.

A partir de l'any 1825, aquests càrrecs i despeses tornen a quedar integrats en els generals, sovint donats de manera global. I tornen a especificar-se a partir de 1829, en el mateix nivell moderat de despeses d'inicis dels anys vint, i amb poques variacions.

ANNEX DOCUMENTAL

1

Bellpuig

1764, octubre, 2

Contracte de construcció de l'orgue nou per a l'església parroquial de Bellpuig, entre la Unió de preveres i el constructor d'orgues barceloní, Josep Buscà.

AHCC, FN, Notari de Bellpuig, Rafel SOLER, *Manual*, 1763-1764, ff. 307r-310r.

En nom de Déu, nostre señor. Sia a tots notori com sobre la fàbrica del orgue que la venerable Unió de preveres de la iglésia parroquial de Santa Maria y Sant Nicolau bisbe, de la present vila de Bellpuig, bisbat de Solsona (precehint la llicència y decret que per ço ha obtingut de la excel.lentíssima señora dona Ventura Fernández de Còrdova, duquesa de Sessa, señora de las presents baronias de Bellpuig y vila de Lliñola, y patrona de la dita venerable Unió, com de la dita llicència y decret consta ab carta de sa Excel.lència, escrita a dita venerable Unió, dada en el Pardo lo dia tres del mes de febrer pròxim passat, que se troba en lo arxiu de la referida venerable Unió) ha resolt fer per la mencionada iglésia, entre parts dels reverents Joseph Texidor, en sagrada theologia doctor y capellà major, Joan Baptista Font, Celdoni Pla, Joseph Anton Pasqual, Balthazar Eixalà, Francisco Berenguer y Francisco Solà, vicari, tots preveres del gremi de la referida venerable Unió, convocats en la forma acostumada en la sala capitular de la expressada venerable Unió, en la citada iglésia construhida, en la qual per tractar dels negocis de la relatada venerable Unió acostuman convocar-se, tenint per lo fi mencionat y que baix se expressarà, y celebrant Unió, com a íntegro número de aquella, en dit nom // de una, y Joseph Buscà, factor de orgues de la ciutat de Barcelona de altra, inseguint lo convingut lo dia de ahir entre las ditas parts, ab intervenció de don Ramon de Ponsich y Camps, procurador jurisdiccional de sa Excel.lència, són estats fets, firmats y jurats los pactes, conveni y avinensa següents:

Primerament és estat pactat, avingut y concordat entre las parts preditas que lo dit Joseph Buscà, per la quantitat de mil y sinch-centes lliures, moneda barcelonesa, que la dita venerable Unió baix ab altre capítol, ab los terminis y pagas que en aquell se expressaran, li prometrà donar y pagar, y demés que baix se expressarà haja de fer, com ab tenor del present convé y en bona fe promet fer y fabricar un orgue nou per la sobredita iglésia parroquial en bona forma y segons reglas y art de bon mestre, ab vint registres (a més dels de la cadireta y altres tresse que baix se individuaran). A saber, és lo primer, anomenat la cara, de catorse palms entonació, ab quaranta y sinch flautas, totas de estany fi. Lo segon, anomenat flautat, de catorse palms entonació, ab quaranta y sinch flautas de fusta. Lo tercer, anomenat la octava, de set palms entonació, ab quaranta y sinch flautas de estany fi. Lo quart, dit la quinsena llarga, ab quaranta y sinch flautas de estany fi. Lo quint, anomenat la alemanya, de quatre flautas per tegla, menos la primera

Reino de Navarra

SELLO QVARTO, VEINTE
NARAVEDIS, AÑO DE MIL
SETECIENTOS Y SESENTA
Y OCHO.

conar y obedias, juro a Dios nro Sr. y a vno de los quatro Evangelios
en alguna forma de diez y seys años estal, tenialis siempre por fe-
me, y agradable, y contra aquellas no fe, ni venia en tiempo, ni
pea ni en algun. En fe, y testimonio del que atengo en arte de
verdad a carta de gracia en la pte. Vlla de Rulpuig, Bisbat de
Vlona. Lo dia don del mes de octubre any. de la naxivida de nro
Sr. Diez y seys años, y quatro, y viene por fea
testimonio a est. fe. caídas Joseph Palou, Escrivant, y Balthasar
Novell pages for don de la mateya pte. Vlla. y por que lo venido
dote monerit (al qual se lo notis, bavis escriv. pte. fe. comes ex) segons
apena, no val escriv. ni por el, y de vate duntat, de Balthasar, y
jorna Joseph Palou alor delo quedio testimonio de paxaule p-
canda = Maldia no val. r.

Per lo vobredit Joan Savia = Joseph Palou

En poder amon. don Soler Notari a estas cosas entre-
prenint en loch, y nom de Rafael Soler Notari mon pare,
y mestre en altres negois ocupat.

En nom de Dios nro Senor: Via a vos notari, com sobre
la fabrica del Orgue, que la venerable Vnio de p. de la Iglesia Vlla.
de S. Maria, y de Nicolau Bisbe, de la pte. Vlla de Rulpuig Bisbat
de Vlona (que cubre la Licencia, y decree que por ço he sabido que
de la Co. m. de p. de Terras de Navarra de Lodova Marquesa de Vico
Vnion de lav ptes. Razonias de Rulpuig y Vlla de Rulpuig, y Razonia
de la dita Venerable Vnio, com de la dita Licencia, y decree consta
al Carta de V. escrita a dita Venerable Vnio, dada en el dia de lo
dia tres del mes de febrer proximo pasado, que se cubre en la Razonia
de la referida Venerable Vnio) ha resoto fea por la mencionada
Iglesia, en companya del Sr. Joseph Teodor en la Capella de S. Pedro
y Capella major, Joan Piny, Sr. de Calabre Vlla, Joseph An-
ton Pargial, Balthasar Copala, Juan de Buzerquis, y Juan de Valla Vi-
cari tot p. del p. de la referida Venerable Vnio, como cas
en la forma acordada en la dita Capicula de la mencionada Ve-
nerable Vnio, en la citada Iglesia concurrida, en la qual per
tractacion del negoci de la referida Venerable Vnio acordaron
conocerse, tenint per lo q. mencionat, y que bavis se celebrara, y
celebrant Vnio, com a un copo numero de aquella, en die nom,

desna, y Joseph Busca factor de ougas de la Ciudad de
Barça de altre, inseguent lo convingut lo dia 22 abia en-
tre las ditas parts, ab intervencio del Sr. Ramon d'Orsich,
y Compo ¹⁰ P^o Jurisdiccional de Ue, con estat, feo, p^omas,
y jurats los p^oces, conveni, y avinvera següent.

Primierament es estat pactat, avinpit, y concordat entre
las parts predictas, que lo die Joseph Busca, per la quantitat
de mil, y vintehentes llüxes moneda Barça, que le dita
Venerable M^o Sr. Sano ab altre Capital, ab los sumaris, y pa-
gas, que es aquell se expresarian, li prometia donar, y pa-
gar, y donar que havió veyesp^oria, haja de fea, com ab te-
non del que vent, com si, y en bonafe promet, fer, y fabricar
en ouge nou per la Venerable Iglesia Paroial en bona for-
ma, y segon reglar, y art. de bon mestre, ab vint registres
(am^o de la l^o d^o d^o y altres Tugue Sano se individuaran)
à saber es lo primer anomenat la Casa de Catorze palms
entonació, ab quaranta, y vint flautas totas de estany fi:
do segon anomenat flautas de Catorze palms entonació,
ab quaranta, y vint flautas de fusta: do tercia anome-
nat la octava, de set palms entonació, ab quaranta, y
vint flautas de estany fi: do quant die la quinzena
llarga, ab quaranta, y vint flautas de estany fi: do
quina anomenat la alomanya, de quatre flautas per
tepla, menos la primera octava, que deusa set de tres,
ab cent vintanta, y dos flautas de estany fi: do vint anome-
nat Simbalió major, de tres flautas per tepla, ab cent
vintanta, y vint flautas de estany fi: do vint die Simbalió
menor, de tres flautas per tepla, ab cent vintanta, y vint
flautas de estany fi: do octavi anomenat la corona, de
vint flautas per tepla, menos la primera octava, que
deusa vey de quatre, ab vintanta, y die flautas de
estany fi: do noni die la corona magna, de set flau-
tas per tepla, menos el mig registre, de la l^o s^o fait del mig,
en amunt, ab non secret, y portavins apant, ab cent
vintanta, y vint flautas de estany fi: do dexi anome-
nat la dotzena navarda, hubent, ab quaranta, y vint
flautas de estany fi: do onze die la quinzena navar-
da hubent, ab quaranta, y vint flautas de estany fi:
do doze die la duetena navarda, hubent, ab quaranta,
y vint flautas de estany fi: do tretze anomenat de
trompar riab de l'esp^ota de Catorze palms entona-
ció, ab quaranta, y vint flautas de estany fi: do ca-
tonze die Carabelle, de tres flautas per tepla ab cent

octava, que deurà ser de tres, ab cent setanta y dos flautas de estany fi. Lo sisè, anomenat simbalit major, de tres flautas per tegla, ab cent trenta y sinch flautas de estany fi. Lo setè, dit simbalit menor, de tres flautas per tegla, ab cent trenta y sinch flautas de estany fi. Lo octau, anomenat la corona, de sinch flautas per teglas, menos la primera octava, que deurà ser de quatre ab dos-centes, y diset flautas de estany fi. Lo novè, dit la corneta magna, de set flautas per tegla mitg registre, des de c. sol facit del mitg en amunt, ab son secret y portavens apart, ab cent setanta y cinch flautas de estany fi. Lo dezè, anomenat la dotsena nasarda, hubert, ab quaranta y sinch flautas de estany fi. Lo onzè, dit la quinzena nasarda, hubert, ab quaranta y sinch flautas de estany fi. Lo dotsè, dit la disetena nasarda, hubert, ab quaranta y sinch flautas de estany fi. Lo tretzè, anomenat de trompas reals de llengüeta de catorse palms entonació, ab quaranta y sinch flautas de estany fi. Lo catorsè, dit cascabells, de tres flautas per tegla, ab cent // trenta y sinch flautas de estany fi. Lo quinsè, anomenat clarí clar, de madreta, ab vint y sinch clarins de estany fi. Lo setsè, dit clarí de campanya, de mà dreta, ab vint-y-sinch clarins de estany fi. Lo disetè, anomenat mitg de baxó, de mà esquerra, ab vint baxons de estany fi. Lo divuytè, dit clarí en quinsena, de mà esquerra, ab vint clarins de estany fi. Lo dinovè, anomenat temblant. Y lo vintè, anomenat flautat violó o tapadello, ab quaranta y sinch flautas de fusta.

Havent de fer lo secret de quaranta y sinch canals, ab varillas, molinets y lo teglat de os blanch, ab las negras de xacaranda. Item quatre manxas de la forma major, y canals. Item vuyt contras de vint-y-vuyt palms entonació, ab dos secrets per ditas contras, a més de las set que se troban en lo orgue vell, en lo cas estas o altres se li entréguian y lo puesto ho permétia. Item un registre de eco dit de violins, de catorse palms de entonació, ab vint-y-sinch flautas de estany fi. Item altre registre de violí anomenat clarí de campanya, ab vint-y-sinch clarins de estany fi. I los dits tres últims mitgs registres deuran estar dins de una caxa o baül que faran lo eco y contraeco, y se tocaran ab lo teglat de la cadireta.

I semblantment dega lo mateix Joseph Buscà, com ab tenor del present, promet fer una cadireta corresponent al orgue predit, ab vuyt registres, ab son secret de quaranta y sinch canals, ab lo teglat com lo del orgue referit; a saber, és lo primer flautat de fusta de catorse palms entonació, ab quaranta y sinch flautas de fusta, las vuyt majors tapadas; lo segon dit la octava, de set palms entonació, ab quaranta y sinch flautas de estany fi; lo tercer anomenat la quinzena llarga, ab quaranta y sinch flautas de estany fi; lo quart dit la vint-i-dosena doble de dos flautas per tegla, ab noranta flautas de estany fi; lo quint, dit simbalit, de tres flautas per tegla ab cent trenta y sinch flautas de estany fi; lo sisè, anomenat la corneta tolesana, de quatre flautas per tegla des de c. sol facit del mitg en amunt, ab cent flautas de estany fi; lo setè, dit nazart en quinsena, ab quaranta y sinch flautas de estany fi, las vuyt més grossas tapadas; y lo octau, anomenat dinovena de lleno, de una flauta per tegla, ab quaranta y sinch flautas de estany fi.

Lo que pro-//met fer y plantar ab la deguda perfecció, a saber, és la cadireta per tot lo mes de maig del any pròxim vinent mil set-centes sexanta y sinch, y lo orgue enterament per tot lo mes de maig del any mil set-centes sexanta y sis, a gastos y

expensas suas pròpias, ben entès emperò y declarat que la sobredita venerable Unió deurà pagar los ports del mencionat orgue y cadireta des de la ciutat sobremensionada de Barcelona a esta vila de Bellpuig, fer al referit Joseph Buscà lo gasto tot lo temps haurà de emplear per plantar lo referit orgue y cadireta, donar-li la caxa feta y acentada, llum y manxador, lo mestre de cases, manobrer y manobra que menester serà, no emperò cosa alguna de ferros. Volent y consentint que la ja dita venerable Unió pugua elegir un o dos organistas, y que aquell o aquells, luego de acabar de plantar lo orgue dalt dit, regonegan y visuren los ja dits orgue y cadireta, y judiquen si estaran fets segons art y ab lo modo y forma que dalt se ha explicat.

Deurà lo sobredit Joseph Buscà, com ab lo present promet adobar-ho y fer-ho en lo modo y forma que los mencionats organista o organistas elegidors declararan, o pagar, refer y esmenar de comptants tot allò que aquells judicaran y declararan haver de refer, esmenar y pagar, a elecció emperò de la dalt dita venerable Unió, y al cap de un any de feta la mencionada visura, deurà lo mateix Joseph Buscà, com ab lo present promet, refinar los ja dits orgue y cadireta. Tot lo que promet attendrer y cumplir sens dilació ni excusa alguna, ab lo acostumat salari de procurador, a més del qual promet restituhir y esmenar a la mencionada venerable Unió tots los danys y gastos que del contrari se li ocasionaran.

Y per compliment de tot lo sobredit, obliga // tots sos béns y drets mobles e immobles, haguts y per haver, renunciant a qualsevols lleys, drets y beneficis que en assò valer y ajudar li poguessen, y en particular a la lley que prohibeix la general renunciació; y per pacte a son propi for, ab submissió a qualsevol altre, tant ecclesiàstich com secular, ab facultat de variar lo judici y ab escriptura de ters, que baix la pena de ters fa y firma en los llibres corresponents de las curias del il.lustre señor Corregidor, eo regint lo corregiment de Barcelona, y de altre qualsevol jutge o superior ecclesiàstich y secular, per la qual obliga sa persona y tots sos béns y drets predits.

Y per a que se troba ausent de las mencionadas curias, constitueix en procuradors seus a tots los notaris y escrivans jurats de aquellas, presents y esdevenidors, y a qualsevol de ells assolas, per a fer y firmar la predita escriptura de ters, ab las obligacions sobremensionadas, y segons estil de las matexas curias, prometent tenir per ferm y agradable tot lo que per los mencionats senyors procuradors y cada un de ells assolas serà fet y executat. Y per major corroboració de todas las cosas sobreditas, jura a Déu nostre señor y a sos sancts quatre evangelis en deguda forma de dret y segons estil, tenir-las sempre per fermes y agradables, y contra aquellas no fer ni venir en temps ni per motiu algun.

Item és estat pactat, avingut y concordat per y entre las ja ditas parts que los dalt nomenats reverents capellà major y demés preveres de la dalt dita venerable Unió, per y en nom de aquella, per la promesa y obligació que lo dalt dit Joseph Buscà en y ab lo pròxim precedent capítol ha feta y contreta, y en paga y satisfacció de sos treballs, hajan de donar y pagar, com ab lo present donar y pagar prometen al referit Joseph Buscà, la quantitat de mil y sinch-centes lliures, moneda barcelo-

nesa, en los terminis y ab los plassos següents, a saber, és sinch-centes lliures de comptants lo dia de vuy, y en continent de firmat lo present acte de conveni y capitulació, dos-centes y // sinquanta lliures luego de plantada la cadireta sobredita, sis-centes lliures en continent de haver acabat de plantar lo orgue dalt dit, y les restants cent y sinquanta lliures del dia en què lo orgue ja dit haurà acabat de plantar a un any.

Lo que prometen attendrer y cumplir sens dilació ni excusa alguna, ab lo acostumat salari de procurador, a més del qual prometen restituhir y esmenar al relatat Joseph Buscà tots los dañs y gastos que del contrari se li ocasionaran. Y per compliment de tot lo sobredit, obligan tots los béns y drets, rèdits y emoluments de la referida venerable Unió mobles y immobles, haguts y per haver, renunciant a qualsevols lleys, drets y beneficis que en assò valer y ajudar los poguessen, y en particular a la lley que prohibeix la general renunciació. Y per major corroboració de totas las cosas sobreditas, juran a Déu nostre señor y a sos sancts quatre evangelis en la deguda forma sacerdotal y de dret segons estil, tenir-las sempre per fermes y agradables, y contra aquellas no fer ni venir en temps ni per motiu algun.

Y per lo tant las parts sobrenomenadas lloant, aprobant, ratificant y confirmant los pactes y capítols sobreescrits, y totas las cosas en aquells y cada un de ells contingudas, convenen y en bona fé prometen la una part a la altre recíprocament attendrer y cumplir aquells com en los matexos capítols y cada un de ells està expressat, y baix las matexas obligacions, renunciacions y clàusulas en aquells respectivament individuadas, als quals se referexen en fé y testimoni del que aixís ho atorgan en la present vila de Bellpuig, bisbat de Solsona, lo dia dos del mes de octubre any de la nativitat de nostre senyor Déu Jesuchrist mil set-centes sexanta y quatre, essent presents per testimonis a est fi cridats Anton Maymó, apotacari, y Roch Gassull, cirur-//già, los dos de la matexa present vila.

Y los dalt nomenats reverents capellà major y demás preveres de la sobredita venerable Unió, com y també lo mencionat Joseph Buscà (als quals jo, lo notari baix escrit, fas fé conèxer) se subscriuhen y firman de sa pròpria mà

Dr. Joseph Texidor, capellà major. Font, prevere. Pla, prevere. Pasqual, prevere. Eixalà, prevere. Berenguer, prevere. Solà, prevere.

Joseph Buscà.

En poder de mi, Rafel Soler, notari.

Bellpuig, 1764, desembre, 3

Contracte de construcció de la caixa de l'orgue, signat entre la venerable Unió de preveres de Bellpuig i el fuster Andreu Pàmies, de Lleida.

AHCC, FN, Notari de Bellpuig, Rafel SOLER, *Manual, 1763-1764*, ff. 360v-362r.

En nom de Déu, nostre señor, sia a tots notori com sobre la fàbrica de la caxa del orgue que la venerable Unió de preveres de la iglésia parroquial de Santa Maria y Sant Nicolau bisbe, de la present vila de Bellpuig, bisbat de Solsona, ha resolt fer per la mencionada iglésia, entre parts dels reverents Joseph Texidor, en sagrada Theologia doctor y capellà major, Joan Baptista Font, Joseph Anton Pasqual, Balthazar Eixalà, Francisco Berenguer y Francisco Solà, vicari, tots preveres del gremi de la referida venerable Unió, convocats en la forma acostumada en la sala capitular de la expressada venerable Unió, en la citada iglésia construhida, en la qual per tractare dels negocis de la relatada venerable Unió acostuman convocar-se, tenint per lo fi mencionat y que baix se expressarà, y celebrant unió com a íntegro número de aquella, per trobar-se ausent lo reverent Celdoni Pla, altre dels preveres de la matexa venerable Unió, en dit nom, de una, y Andreu Pàmies, mestre fuster de la ciutat de Lleyda, de altre, són estats fets, firmats y jurats los pactes, conveni y avinensa següents:

Primerament és estat pactat, avingut y concordat entre las parts preditas que lo dit Andreu Pàmies, per la quantitat de dos-centes vuytanta y sinch lliures, moneda barcelonesa, que la dita venerable Unió baix ab altre capítol, ab los terminis y // pagas que en aquell se expressaran, li prometrà donar y pagar, haja de fer, com ab tenor del present, de sa líbera y espontànea voluntat convé y en bona fe promet fer y fabricar una caxa tota de fusta de albe sech per lo orgue que en la mencionada iglésia se fa, en bona forma y segons reglas y art de bon mestre, y conforme la planta que per est fi se ha formada, que firmada de tots los dalt nomenats reverents capellà major y demés preveres de la antedita venerable Unió, se li entrega en presència de mi, lo notari avall escrit, y dels testimonis que baix se nomenaran, qual deurà restituhir acabada de fer la mencionada caxa, que haurà de fer també ab las midas que la ja dita venerable Unió li entregará.

La que promet plantar ab la deguda perfecció en la referida iglésia y en lo puesto que los reverents capellà major y demés preveres de la sobredita venerable Unió li assenyalaran per tot lo mes de maig del any pròxim vinent mil set-cents sexanta y sinch, a tots gastos y expensas suas pròprias, y ab la obligació de fer y mudar tot lo demés que lo organé dirà ser convenient y corresponent a fuster en orde a la predita caxa y plantació de aquella, ben entès emperò y declarat que la sobredita venerable Unió li donarà lo piso fet. Volent y consentint que la matexa venerable Unió pugua elegir un o dos fusters, y que aquell o aquella, luego de acabada de plantar la dita caxa, regonegan y visuren aquella, y judiquen si estarà feta segons art y ab lo modo y forma que està explicat; y en lo cas de judicar faltar-

hi alguna cosa o no estar ab lo modo predit, deurà adobar-ho y fer-ho ab lo modo y forma que los sobredits fuster o fusters diran y declararan.

Tot lo que promet attendrer y cumplir sens dilació ni excusa alguna, ab lo acostumat salari de procurador, a més del qual promet restituhir y esmenar tots los dañs y gastos que del contrari se ocasionaran. Y per major seguretat, dóna per fermansa a Joseph Lluch, mestre fuster de la dalt dita ciutat de Lleyda, present, lo qual accepta lo càrrech de la fermansa predita y promet que, juntament ab lo dalt nomenat son principal, y sens ell y assolas, serà tingut y obligat a tot lo per lo mateix son principal promès. Y ho attendrà y cumplirà, y attendrer y cumplir farà, com sobre se conté.

Y per cumpliment de tot lo sobredit, tant lo dit principal com la fermansa predita obligan tots sos béns y drets, y del altre de ells assolas, mobles e immobles, haguts y per haver, renunciant al benefici de novas constitucions divididoras y cedidoras accions a la epístola // del emperador Adrià y consuetut de Barcelona, que parla de dos o de molts que a solas se obligan, y la fermansa predita renuncia a la lley que disposa que primer se haja de convenir lo principal que la fermansa, y a altre que diu que, liberat lo principal, sia també liberat son accessori; y los dos, principal, és a saber, y fermansa renuncian a qualsevols altres lleys, drets y beneficis que en assò valer y ajudar los poguessen, y en particular a la lley que prohibeix la general renunciació; y, per pacte, a son propri for, ab submissió a qualsevol altre, tant ecclesiàstich com secular, ab facultat de variar lo judici y ab escriptura de ters, que baix la pena de ters fan y firman en los llibres corresponents de las cúrias del il.lustre señor Corregidor, eo regint lo corregiment de Barcelona, y de altre qualsevol jutge o superior ecclesiàstich y secular, per la qual obligan solament (per pacte) tots sos béns y drets, y del altre de ells assolas predits.

Y per a que se troban ausents de las mencionadas cúrias, constituexen en procuradors seus y del altre de ells assolas a tots los notaris y escrivans jurats de aquellas presents y esdevenidors, y a qualsevol de ells assolas, per a fer y firmar la predita escriptura de ters, ab las obligacions sobremencionadas y segons estil de las matexas cúrias, prometent tenir per ferm y agradable tot lo que per los mencionats senyors procuradors y cada un de ells assolas serà fet y executat. Y per major corroboració de todas las cosas sobreditas, juran a Déu nostre señor y a sos sants quatre evangelis en deguda forma de dret y segons estil, tenir-las sempre per fermes y agradables, y contra aquellas no fer ni venir en temps ni per motiu algun.

Item és estat pactat, avingut y concordat per y entre las ja ditas parts que los dalt nomenats reverents capellà major y demás preveres de la dalt dita venerable Unió, per y en nom de aquella, per la promesa y obligació que lo sobremencionat Andreu Pàmies, en y ab lo pròxim precedent capítol, ha feta y contreta, y en paga y satisfació de sos treballs, hajan de donar y pagar, com ab lo present donar y pagar prometen, al referit Andreu Pàmies la quantitat de dos-centes vuytanta y sinch lliures, moneda barcelonesa, en los terminis y en los plassos següents, a saber és: cent y vint lliures de comptants lo dia de vuy, y en continent de firmat lo present acte de conveni y capitulació; sexanta y sinch lliures, feta que sia la mitat de la caxa

dalt dita; y les restants cent lliures luego que haurà acabat de plantar la ja dita caixa y estarà visurada aquella.

Lo que prometen attendrer y cumplir sens dilació ni excusa alguna, ab lo acostumat salari de procurador, a més del qual prometen restituhir y esmenar al relatat Andreu Pàmies tots los dañs, // y gastos que del contrari se li ocasionaran.

Y per compliment de tot lo sobredit, obligan tots los béns y drets, rèddits y emoluments de la referida venerable Unió, mobles e immobles, haguts y per haver, renunciant a qualsevols lleys, drets y beneficis que en assò valer y ajudar los poguessen, y en particular a la ley que prohibeix la general renunciació. Y per major corroboració de totas las cosas sobre ditas, juran a Déu nostre señor y a sos sancts quatre evangelis en la deguda forma sacerdotal y de dret, segons estil, tenir-las sempre per fermes y agradables, y contra aquellas no fer ni venir en temps ni per motiu algun.

Y per lo tant, las parts sobrenomenadas, lloant, aprobant, ratificant y confirmant los pactes y capítols sobre escrits y totas las cosas en aquells y cada un de ells contengudas, convenen y en bona fe prometen la una part a la altre recíprocament attendrer y cumplir aquells com en los matexos capítols y cada un de ells està expressat, y baix las matexas obligacions, renunciacions y clàusulas en aquells respectivament individuadas, als quals se referexen.

En fe y testimoni del que aixís ho atorgan en la present vila de Bellpuig, bisbat de Solsona, lo dia tres del mes de dezembre, any de la nativitat de nostre señor Déu Jesuchrist mil set-cents sexanta y quatre, essent presents per testimonis a est fi cridats, Ignasi Gavàs, apotacari, y Roch Gassull, cirurgià, los dos de la matexa present vila.

Y los dalt nomenats reverents capellà major y demés reverents de la sobre dita venerable Unió, com y també lo sobredit Joseph Lluch (als quals jo, lo notari baix escrit, fas fe conèxer) se subscriuhen y firman de sa pròpia mà, per lo mencionat Andreu Pàmies, conegut semblantment per mi, lo mateix notari, perquè, segons afirma, no sab escriurer, y de sa voluntat se subscriu y firma Roch Gassull, altre dels predits testimonis, com aixís ho aproba lo notari baix escrit de mà pròpia.

Doctor Joseph Texidor, capellà major   Font, prevere

Pasqual, prevere   Giralt, prevere   Berenguer, prevere

Solà, prevere

Per lo sobredit Andreu Pàmies= Roch Gassull

y Joseph Lluch.

En poder de mi, Anton Soler, notari, a estas cosas entrevenint en lloch y nom, y per ausència de Rafael Soler, notari, mon pare y mestre.

3

1792, gener, 15 i 27

Quadern de comptes d'ingressos i despeses de la venerable Unió de preveres de Bellpuig durant l'any 1791, escrits i presentats al Duc de Sessa pel prevere Francesc Solà, col·lector aquell any.

AHCC, Fons Comarcal, Lligall núm. 14. *Quadern de comptes any 1791.*

Cuenta que el infraescrito Francisco Solá, presbítero y capellán de la venerable Unión de presbíteros en Bellpuig, de patronato del excelentísimo señor Marqués, Conde, Duque de Sessa, da y presenta a dicha venerable Unión, de los productos de rentas y demás de dicho cuerpo que entraron en su poder en el año próximo pasado de 1791, y desde buhido en el propio año, cuya cuenta forma con reflexión de lo resultante de la antecedentes, y a las órdenes que se citarán de su excelencia, y para que la propia venerable Unión igualmente certificándola y firmándola, la de a su Excelencia como corresponde.

Cargo

Primero me hago cargo de ocho mil seiscientos cincuenta y siete libras, cinco sueldos y onze dineros, resultantes de existencia en fin del año de 1790, y según cuenta aprobada por su excelencia de dicho año; qual cantidad queda depositada en el archivo de la venerable Unión en el día 18 de febrero del de esta cuenta. Y así mismo de ciento y cincuenta y una libras, trece sueldos y nueve dineros, procedentes de lo datado en las anteriores cuentas, para pagos a la Corte Romana por la bula de dispensación de Unión de parroquias que quedaron sobrantes en el último pago que fue en 3 de julio de 1789 por los quinze años devengados. Cuyas dos partidas toman suma de ocho mil ochocientas y ocho libras, diez y nueve sueldos y ocho dineros

8.808 ll. 19 s. 8 [d.]

Ytem me hago cargo de quatro mil quinientas setenta libras de producto de rentas del patronato en el año de esta cuenta; segundo, de los cinco del arriendo otorgado en 10 de mayo de 1789, a favor de Josef Coll, de la villa de Valls, por el precio de 22.850 libras en todos los cinco años; y lo correspondiente al citado próximo pasado, lo ha pagado en // la forma expressada en escritura

4.570 ll. 0 s. 0 [d.]

Me hago cargo de ochenta libras de un censal que han quitado o redimido de la venerable Unión los herederos del doctor Francisco Texidor, de la villa de Tárrega, en 19 de noviembre próximo pasado

.080 ll. 0 s. 0 [d.]

[total:]

13.458 ll. 19 s. 8 [d.]

Data

Por lo que han lucrado los residentes de la venerable Unión en todo el año de 1791, según decretos de su excelencia de 7 agosto y 3 noviembre del año 1790, he pagado las partidas siguientes, como es de ver de los recibos respectivos.

Al licenciado Josef Antonio Xammar, capellán mayor, trescientas y treinta libras, consta de su recibo de n° 1 .330 ll. 0 s. 0 [d.]

Al reverendo Francisco Basa, igual cantidad, consta de su recibo de n° 2 .330 ll. 0 s. 0 [d.]

Al reverendo Francisco Solá, que forma esta cuenta, igual cantidad; consta de su recibo de n° 3 .330 ll. 0 s. 0 [d.]

Al doctor Josef Torres, igual cantidad; consta de su recibo de n° 4 .330 ll. 0 s. 0 [d.]

Al licenciado Agustín Fustagueras, igual cantidad; consta de su recibo de n° 5 .330 ll. 0 s. 0 [d.]

Al reverendo Rafael Grañó, igual cantidad; consta de su recibo de n° 6 .330 ll. 0 s. 0 [d.]

Al reverendo Thomás Forcades, igual cantidad; consta de su recibo de n° 7 .330 ll. 0 s. 0 [d.]

Al reverendo Juan Capdevila, sacristán, doscientas y treinta libras; consta de su recibo de n° 8 .230 ll. 0 s. 0 [d.]

Al señor Josef Terrés, maestro de capilla, doscientas ochenta libras; consta de su recibo de n° 9 .280 ll. 0 s. 0 [d.]

Al señor Joaquín Texidor, organista, otras doscientas ochenta libras; consta de su recibo de n° 10 .280 ll. 0 s. 0 [d.]

[total:] 3.100 ll. 0 s. 0 [d.]

Cuyas consignaciones se han repartido o distribuido en los actos de acistencia en cumplimiento de los citados decretos de su excelencia de 7 agosto y 3 noviembre de 1790, y según la demostración por menor del diario correspondiente que formó la venerable Unión, con fecha de 13 de octubre de dicho año, y que remitió a su excelencia por ma//no de su apoderado general, don Rafael Gonzalo Ortiz; y se continua la data de los demás pagos por salarios de oficios y de dependientes de la venerable Unión, así mismo señalados por su excelencia con su citado decreto de 7 de agosto de 1790, y son los siguientes:

Primo al licenciado Josef Antonio Xammar, capellán mayor, por su cargo de cura de almas, setenta libras; consta de su recibo n° 11

.070 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem al doctor Joseph Torres, capellán de la venerable Unión, y como vicario cura en Bellpuig, veinte libras; consta de su recibo n° 12

.020 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem al doctor Josef Palau, como vicario cura en Villanova de Bellpuig, ciento y diez libras; consta de su recibo n° 13

.110 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem al doctor Juan Auquer, como vicario cura en Golmés, ochenta y seys libras; consta de su recibo n° 14

.086 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem al doctor Salvador Prunera, como vicario cura en Utxafava, doscientas sesenta libras; consta de su recibo n° 15

.260 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem a Antonio Flores, campanero de la yglesia de Bellpuig, por su cumplimiento y demás cargo, noventa libras; consta de su recibo n° 16

.090 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem a Ygnasio Bosch, por el cargo de entonador de los fuelles del órgano en la yglesia de Bellpuig, veinte y quatro libras; consta de su recibo n° 17

.024 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem a Jayme Majoral, escolan mayor de la yglesia de Bellpuig, diez y ocho libras; consta de su recibo n° 18

.018 ll. 0 s. 0 [d.]

.678 ll. 0 s. 0 [d.] //

Ytem a los tres escolanes menores de la propria yglesia, Manuel Bosch, Ramon Oliva y Roque Bosch, diez y ocho libras; consta de su recibo n° 19

.018 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem al capellán de la venerable Unión, reverendo Francisco Basa, que ha exercido el cargo de archivero, doze libras; consta de su recibo n° 20

.012 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem al capellán de la venerable Unión, reverendo Francisco Solá, que ha exercido el cargo de collector de las rentas del patronato y que forma esta cuenta, veinte y quatro libras; consta de recibo n° 21

.024 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem al capellán de la venerable Unión, reverendo Thomás Forcades, que ha exercido el cargo de bolsero o repartidor de distribuciones, seys libras; consta de su recibo n° 22

.006 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem al capellán de la venerable Unión, reverendo Francisco Basa, que ha exercido el cargo de secretario, tres libras; consta de su recibo n° 23

.003 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem a los dos capellanes de la venerable Unión, reverendos Francisco Basa y Rafael Grañó, que han exercido el oficio de ohidores de cuentas, tres libras a cada uno, y ambos seys; consta de sus recibos n° 24

.006 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem a los dos capellanes que han exercido el cargo de asistentes, reverendos Rafael Grañó y Thomás Forcades, dos libras a cada uno, y ambos quatro; consta de sus recibos al n° 25

.004 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem al padre guardián del convento de San Francisco, en Bellpuig, encargado de enviar un religioso los días de precepto, a celebrar missa en la yglesia de Eixadés, treinta libras; consta de su recibo n° 26

.030 ll. 0 s. 0 [d.]

[total:]

.781 ll. 0 s. 0 [d.] //

Ytem a la reverenda comunidad de Tárrega por el trabajo de hir a decir missa a la capilla del mas de Colom, en el término del Mor, según la concordia en poder de Juan Gener, notario de Bellpuig, a los 7 de mayo de 1697, he pagado doze libras diez sueldos; consta de recibo de n° 27

.012 ll. 10 s. 0 [d.]

Ytem al sacerdote que administra los sacramentos en caso de necesidad a los moradores de dicho término del Mor, he pagado por decreto del señor don Antonio Rayón, secretario, contador y apoderado general de todos los estados de su excelencia, de fecha 19 de julio de 1791, quinze libras; con recibo de n° 28

.015 ll. 0 s. 0 [d.]

[total:]

.808 ll. 10 s. 0 [d.]

Sigue la data de gastos ordinarios:

Primo por dos arrobas de cera para el abasto de la sacristía de la Unión, que con carta orden de su excelencia, de 18 marzo de 1785, mandó se pagasse de las rentas de su patronato, las que han entregado al proprio sacristán, quien deve hacerse cargo en sus cuentas; y una arroba más para las yglesias de Golmés y Vilanova; y otra arroba para el coro y conventuales; y otra arroba para la octava del Corpus; quatro libras para el día de la Candelera; quatro libras nueve onzas y media para el candelero triangular y altar mayor, de los maytines de la Semana Santa, de cirios amarillos; y seys onzas del cirio blanco que se pone en medio de dicho candelero triangular. Que toda dicha cera es cinco arrobas, nueve libras, tres onzas y media, a precio de veinte y una libras y nueve sueldos la arroba (a excepción de las // quatro libras nueve onzas y media de cera amarilla, que es a precio de catorze sueldos por libra); he pagado (con inclusión de catorze sueldos por el porte de dicha cera) ciento y quinze libras cinco sueldos y dos dineros. Consta de la cuenta y recibos de n° 29

.115 ll. 5 s. 2 [d.]

Ytem al ayuntamiento de la presente villa de Bellpuig por las doze libras que
anualmente deve corresponder la venerable Unión para los blandones que
illuminan al Señor en el Monumento, he pagado sesenta libras por los cinco años
últimos; que son desde 1787 hasta el del 1791 inclusive; consta de recibo de nº 30
.060 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem por cien arrobas de carbón para el trascoro, a razón de cinco sueldos por
arroba, he pagado veinte y cinco libras; consta de recibo de nº 31
.025 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem por quinze pares de zapatos y quinze de medias para los quatro
escolanes, campanero y manchador, según constitución y decreto de su excelencia,
de 16 diciembre de 1761, a cada uno de los quatro escolanes tres pares, al
campanero dos pares y al manchador un par; he pagado veinte y una libras, diez
y ocho sueldos y nueve dineros; consta de recibo nº 32 .021 ll. 18 s. 9 [d.]

Ytem por las cartas del correo he pagado quatro libras, siete sueldos y onze
dineros; consta de recibo nº 33 .004 ll. 7 s. 11 [d.]

Ytem a los músicos que asistieron los días señalados por constitución y autos
de visitas, en los días de función de yglesia, quales son: el de Pasqua de Reyes,
Pasqua de Resurrección, Acención del Señor, Pasqua de Pentecostés, Corpus
Christi, Assumpción de Nuestra Señora, en la vigilia de Navidad a los maytines
y en el día a la missa mayor, y en los días de Minerva, que se celebra en cada tercer
domingo de cada mes a excepción del mes de junio, // por razón de la fiesta del
Corpus y en septiembre por la de Santa Cruz, que estos días se celebra la Minerva
de aquel respective mes; y en todas son veinte y una fiestas, que han asistido en
cada una de ellas seys músicos, ganando cada uno siete sueldos y seys dineros; y
a todos por todas he pagado quareinta y siete libras y cinco sueldos; consta del
recibo del maestro de Capilla, certificado por el señor capellán mayor, de nº 34
.047 ll. 5 s. 0 [d.]

Ytem por los evanicos se dan en las fiestas del Corpus y Santa Cruz de
septiembre, a los venerables y demás oficiales de la Unión, pagué diez y seys
libras, seys sueldos y tres dineros; y por el refresco se acostumbra en los propios
días, nueve libras, catorze sueldos y seys dineros; que uno y otro importan veinte
y seis libras y nueve dineros, que se sacan sin recibo .026 ll. 0 s. 9 [d.]

Ytem por el drecho de visita del ilustrísimo señor obispo de Solsona, que
corresponde la venerable Unión por esta yglesia y demás que incluye, he pagado
veinte y una libras y dos sueldos; consta de recibo de nº 35 .021 ll. 2 s. 0 [d.]

Ytem por el diatario del coro, tres sueldos y nueve dineros; sin recibo
.000 ll. 3 s. 9 [d.]

[total:] .321 ll. 3 s. 4 [d.]

Data de gastos extraordinarios:

Primo al maestro albañil Jayme Tarragó por la obra hizo para collocar el órgano, con contrata firmada entre partes de la venerable Unión y dicho maestro, he pagado ciento y sesenta libras; consta de recibo de // número 36

.160 ll. 0 s. 0 [d.]

Ytem al carpintero Estevan Vila por sus trabajos y materiales para desacer y bolver a colocar la caja del órgano y su tribuna, he pagado ciento y diez y ocho libras, tres sueldos y seys dineros; consta de la cuenta y recibo de n° 37

.118 ll. 3 s. 6 [d.]

Ytem al soguero Joseph Carreño por quatro cuerdas o tirantes para los quatro fuelles del órgano, de peso veinte libras, de cáñamo; a precio de siete sueldos la libra, he pagado siete libras; consta de recibo de n° 38

.007 ll. 0 s. 0 [d.]

Con motivo de no haverse verificado la conclusión total de la rehedificación del órgano, no se datan en esta cuenta más que quinientas libras, correspondientes al segundo pago; y las quatrocientas libras restantes se pagarán quando esté concluhida dicha obra, según lo expresado en la esscritura de contrata; y consta el pago de dichas quinientas libras del recibo que acompaña sin número señalado por quedar ya datadas en la anterior cuenta la cantidad de mil y quinientas libras para la reedificación del órgano, y el recibo de las quatrocientas libras restantes se presentará en la siguiente cuenta

Ytem al maestro albañil Jayme Tarragó, por la mitad del primer pago de la obra de la sacristía, he pagado trescientas veinte libras diez y seys sueldos y ocho dineros, en virtud de carta orden del señor don Rafael Gonzalo Ortiz, de fecha 3 de diciembre próximo passado, que presentó con el recibo del impreso, de n° 39

.320 ll. 16 s. 8 [d.]

Ytem por el terno de gradetur, con sus albas y demás que expressa la cuenta del sastre; y por un crucifixo, seys candeleros para el altar, dos más para los acólitos, tres sacras, todo de madera corleada, seys floreras // de pasta, también colreadas, y una caldereta de latón con su hisopo de madera para uso común, he pagado (de orden del señor don Rafael Gonzalo Ortiz al procurador de su excelencia por dicho señor substituhido, don Pablo Ponces, de fecha 3 de septiembre de 1791) trescientas sesenta y ocho libras, quatro sueldos y tres dineros; como todo consta de dicha cuenta, orden y recibo que acompaña, de n° 40

.368 ll. 4 s. 3 [d.]

Ytem por otro terno de tapicería, campo blanco con flores; palio y albas y demás que expresa la relación y cuenta del sastre; he pagado al mismo procurador de su excelencia y de orden de dicho señor don Rafael Gonzalo Ortíz, su fecha 24 septiembre de 1791, la cantidad de quinientas setenta y dos libras, diez y siete

sueldos y un dinero; consta de la cuenta, orden y recibo de n° 41

.572 ll. 17 s. 1 [d.]

Ytem por el coste de renovar toda la plata de la sacristía, de un terno nuevo de damazco encarnado y blanco, y tres casullas más, diversas, para missas rezadas; y assimismo tres ternos de la propia clase para las yglesias de Villanova, Golmés y Utxafava, y lo demás que se expresa en la cuenta del sastre; como también ocho docenas de vidrios y tres madexas de alambre de hierro para la O, o ventana del coro, que todo importa mil setecientas quarenta libras y siete dineros; quedan apartadas para el destino y orden que se sirva dar el señor don Rafael Gonzalo Ortiz; cuya cantidad se comprueba por la cuenta individual de los oficiales que la formaron; y se acompañó de n° 42

1.740 ll. 0 s. 7 [d.]

Ytem finalmente son data quatrocientas libras que por orden del señor don Antonio Rayón he pagado a los // yndividuos de la venerable Unión para reintegrarse de igual cantidad que havían satisfecho de sus propios bienes a Ramon Yglesias, comerciante, con motivo del ajuste y concordia sobre el arriendo corriente; consta de la carta de pago o recibo que presento, de n° 43

.400 ll. 0 s. 0 [d.]

[total:]

3.687 ll. 2 s. 1 [d.]

Nota:

De lo datado por entero por los lucros cituados a los individuos de la venerable Unión se han descontado por faltas voluntarias cinco libras, diez y siete sueldos y un dinero, las que se han entregado al sacristán de la venerable Unión, en conformidad de lo ordenado por su excelencia; consta de su recibo de n° 44; y de la propia cantidad se deberá hacer cargo el expressado sacristán en su cuenta.

Resumen.

Cargo:

Del reliquo existente en el archivo

y según la cuenta antecedente

8.808 ll. 19 s. 8 [d.]

Por la renta del patronato en

arrendamiento

4.570 ll. 0 s. 0 [d.]

Por un censal quitado

.080 ll. 0 s. 0 [d.]

Total

13.458 ll. 19 s. 8 [d.]

Datas:

Por lo asignado debe ganarse en distribuciones	3.100 ll. 0 s. 0 [d.]
Por lo asignado de salarios de oficios y dependientes	.808 ll. 10 s. 0 [d.]
Por gastos ordinarios	.321 ll. 3 s. 4 [d.]
Por gastos extraordinarios	3.687 ll. 2 s. 1 [d.]
Total	7.916 ll. 15 s. 5 [d.]

Alcance 5.542 ll. 4 s. 3 [d.] //

Importa el cargo de la precedente cuenta trece mil quatrocientas cinquenta y ocho libras, diez y nueve sueldos y ocho dineros. Y la data siete mil nuevecientas diez y seys libras, quinze sueldos y cinco dineros. Por lo qual resulta de alcance contra mi cinco mil quinientas quarenta y dos libras, quatro sueldos y tres dineros, cuya cantidad se ha puesto en el archivo de la venerable Unión, a presencia de todos los venerables y a cargo de los mismos su responsabilidad. Y además de ella, las quatrocientas libras apartadas para el último pago del coste del órgano, por estar su total datado en la cuenta del año próximo pasado. Todo lo contenido y expressado en esta cuenta, lo certifico y la entrego a la venerable Unión para que, haciendo lo mismo, la remita al excelentísimo señor patrono en la forma que es devida.

Bellpuig, 27 de enero de 1792

Reverendo Francisco Solá, capellán de la venerable Unión y cole[c]tor de las rendas del patronato.

Los infraescritos capellanes, todos de la venerable Unión, certificamos haver examinado y comprobado el contenido de la precedente cuenta y la hallamos ser en todo conforme y según lo certifica el capellán collector que la ha formado; y la remitimos a su excelencia para su aprobación.

Bellpuig, 27 de enero de 1792

Licenciado Joseph Antonio Xammar, capellán mayor

Francisco Bassa, presbítero contador Francisco Solá, presbítero dr.

/ Joseph Torres, presbítero

licenciado Agustín Fustagueras, presbítero Rafael Grañó, presbítero

/ contador

Thomás Forcades, presbítero. //

1791

Cuenta que el infante Juan Solís Pbro y Capellan de la Real
 Párra en Bellpuig, de Patronato del Exmo Senor Marqués, Conde, Duque, y
 Da, y pnta á Dña Len^a Iníon, de los productos de rentas, y demas de Suho la
 que entiaaron en su poder, en el año próximo pasado de 1790, y de
 buhido en el propio año, cuya Cuenta formó con reflexión de lo
 de la antecedente, y á las Ordenes que se Citazion de su Ep^o, y para que
 propia Len^a Iníon igualmente Certificandola, y firmandola, la de á su Ep^o Co
 mo Corresponde.

Cargo

Juan Solís
Capellan

1°

Me hago Cargo de ocho mil seiscientas Cincuenta y
 siete libras, cinco sueldos, y onze dineros, resultantes
 de existencia, en fin del año de 1790, y según Cuenta
 aprobada por su Ep^o de dho año; qual cantidad queda
 depositada en el Archivo de la Re^{ca} en el día 18 de
 Febrero del de esta Cuenta; y asimismo de ciento
 y cincuenta y una libras, trece sueldos, y nueve dine
 ros, procedentes de lo datado en las anteriores Cuentas,
 para pagos á la Corte Romana, por la Bula de Dispens
 sación de Iníon de Parroquias, que quedaron sobrantey
 en el último pago, que fue en 3 de Julio de 1789, por lo
 quince años devengados, cuyas dos partidas toman su
 ma de ocho mil, ochocientas y ocho libras, diez y nueve
 sueldos y ocho dineros.

8808e 1298

2°

Me hago Cargo de quatro mil quinientas setenta libras,
 de producto de rentas del Patronato en el año de esta Cuenta,
 Segundo de las Cinco del Arxiendo Otorgado en lo de Mayo
 de 1789, á favor de Josef Coll, de la Villa de Vall, por el pre
 cio de 22,850 en todos los cinco años; y lo Correspon
 diente al Citado próximo pasado, lo ha pagado en

Senyor don Rafael:

Remite este noble cuerpo a vuesa merced el borrón de las quantas pertenecientes al passado anyo de 91, que por todo el próximo febrero deven presentarse a su Excelencia para la aprobación. Se espera de vuesa merced el aviso en caso haya algo que enmendarse, borrando o tildando lo que juzgare conveniente, tanto en las de la Unión como en las del sacristán que van adjuntas. Ha providenciado éste el que se entregue a vuesa merced a mediados de la semana en que estamos el cajón y demás remitió vuesa merced con las ropas, lo que tiempo haze estaría a essa si los carramateros no huviessen variado de camino.

Dios guarde a vuesa merced muchos años. Bellpuig,

15 enero de 1792. Besan las manos de vuesa merced

sus más affectuosos capellanes

Licenciado Joseph Antonio Xammar, capellán mayor.

Licenciado Agustín Fustagueras, presbítero y secretario.